

Rudolf Brajičić, Miljenko Belić, Stjepan Kuzmić Profesori na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji

U kratkom vremenskom razdoblju, između siječnja 2007. i lipnja 2008., u vječnost su se preselila trojica uglednih članova Hrvatske provincije Družbe Isusove, koji su kraće ili dulje vrijeme djelovali i na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji te se tako upisali u njezinu povijest i zadužili je. Časopis *Vrhbosnensia* s poštovanjem i zahvalnošću ukratko podsjeća na njihove likove i djelatnost.

Rudolf Brajičić (1918.-2007.)

Prvo podsjećamo na dr. Rudolfa Brajičića / Brajčića, koji je u 89. godini života i 61. svećeništva preminuo 13. siječnja 2007. u Zagrebu. Njegova je biografija bogata i šarolika, a bibliografija vrlo opsežna. Od svega toga ističemo samo značajnije biografske podatke i literarna ostvarenja.¹

Rudolf je rođen 12. travnja 1918. u Zenici, u župi sv. Ilije. Osnovnu školu završio je u Stobreču pokraj Splita, klasičnu gimnaziju započeo u Splitu, nekoliko godina bio sjemeništarcem Splitske biskupije, a osmi razred gimnazije završio u Travniku kao isusovački kandidat te nakon mature stupio 30. srpnja 1936. u Družbu Isusovu. Nakon novicijata, filozofiju je studirao na Filozofskom institutu Družbe Isusove u Zagrebu (1938.-1941.), a nakon dvogodišnjeg odgojiteljskog djelovanja na Šalati studira teologiju na Rimokatoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu (1943.-1947.), gdje je, doktorskom radnjom s naslovom *Utrum nomine "Pater noster" secundum Sacram Scripturam prima tantum Persona an tota Trinitas intelligenda sit?*, napisanom pod vodstvom prof. dr. Stjepana Bakšića, također doktorirao 1956. god. Ranije, po završenoj trećoj godini studija teologije, 18. kolovoza 1946., nadbiskup Alojzije Stepinac zaredio ga je za svećenika.

¹ Opširnu bio-bibliografiju Rudolfa Brajičića, povodom njegove smrti, priredio je i objavio: Marijan STEINER, "In Memoriam - Rudolf Brajičić SJ (1918-2007). Svećenik-profesor-pisac-teolog-filozof", u: *Obnovljeni život*, 62 (1/2007), 83-101.

Nakon doktorata o. Brajičić djeluje kao profesor fundamentalne i dogmatske teologije na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove u Zagrebu, a obnašao je i druge odgovorne službe u Družbi, kao i na razini Crkve kod Hrvata. Ostavljajući po strani druge pojedinosti, ističemo da je dr. Brajičić u akad. godinama 1971./72., 1975./76. i 1977./78. na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji predavao dogmatsku teologiju.²

Prema prosudbi onih koji su ga poznavali i koji su proučavali njegova djela, prelistavali njegove dnevnike i druge zabilješke, Rudolf Brajičić je bio "duboka i misaona duša" i kao takav tražitelj bitnoga o Bogu, o Kristu, Crkvi, čovjeku i svijetu, neprestano u otvorenosti za suvremeno. Zato se i ne treba čuditi njegovu plodnom, u znatnoj mjeri originalnom teološkom i filozofskom opusu. U znak priznanja za njegov prinos filozofskoj i teološkoj znanosti Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove izdao je opsežni zbornik radova prigodom 75. obljetnice njegova života s naslovom *Synthesis theologica* (Zagreb, 1994.). Ovdje navodimo samo neka Brajičićeva ostvarenja: *Dogmatska konstitucija o Crkvi. Komentar s drugim autorima* (I. sv. Zagreb, 1977.; II. sv. 1981.); *Bit i suvremenost Crkve* (Zagreb, 1986.); *Opravdanje čistoga uma* (Zagreb, 1988.); *Filozofski eksperiment* (Zagreb, 1996.); *Filozofija i filozofije* (Zagreb, 1999.); *Govor o Apsolutu govor je o misteriju* (Zagreb, 2000.). Uz ova djela, o. Brajičić obogatio je hrvatsku teološku i filozofsku literaturu brojnim drugim knjigama kao i još brojnijim člancima i prilogima koje je objavio kako u domaćim tako i inozemnim časopisima i zbornim djelima. Njegovim smo djelom svi obogaćeni. Hvala mu.

Miljenko Belić (1921.-2008.)

"Biti, a ne ne-bit, što to znači?", stoji u podnaslovu *Ontologije*, jednog od tiskanih filozofskih priručnika isusovca dr. Miljenka Belića. Iako mu je darom Duha Božjega i njegovim osobnim naporom tijekom dugogodišnjega bavljenja spomenutim a i drugim životno važnim pitanjima, mnogo toga postalo jasnim i sigurnim, obogativši svojim uvidima i spoznajama generacije svojih učenika i studenata, vjerujemo da je sada, nakon što je 29. siječnja 2008., kao umirovljeni profesor Filozofskoga fakulteta Družbe Isusove u Zagrebu, u 87. godini života preminuo, došao do konačnih odgovora na sva pitanja za kojima je neumorno tragao - kao čovjek, kao katolički filozof i teolog. Za njega je završilo traganje, a nastupilo "gledanje".

² Usp. Pero SUDAR - Franjo TOPIĆ - Tomo VUKŠIĆ (ur.), *Vrhbosanska katolička bogoslovljiva 1890.-1990.*, Studia Vrhbosnensia 5, Sarajevo - Bol, 1993., str. 187, 429.

Miljenko Belić rođen je 26. veljače 1921. u Đakovu. Osnovnu školu pohađao je u rodnom Đakovu, a gimnaziju završio 1939. god. u Travniku, te nakon dvije godine novicijata na Jordanovcu, studirao je filozofiju na Filozofskom institutu Družbe Isusove u Zagrebu. Od 1946. do 1950. god. studirao je teologiju na Rimokatoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, na kojemu je 1962. god. i doktorirao iz mariologije. Za svećenika je zaređen 14. kolovoza 1949.

Svećeničko služenje dr. Miljenka Belića uglavnom je bilo ispunjeno predavanjem filozofskih disciplina, mariologije i duhovnog bogoslovlja na teološkim učilištima, te održavanjem duhovnih vježbi svećeničkim kandidatima, svećenicima, redovnicima i redovnicama. Kao profesor djelovao je u Zagrebu, Đakovu, Dubrovniku, Zadru i Sarajevu. S ponosom i zahvalnošću ističemo da je po ponovnom otvaranju Vrhbosanske katoličke bogoslovije u studenome 1969., nakon prethodnog oduzimanja zgrade Bogoslovije i 25 godina zabrane djelovanja ove najstarije visokoškolske ustanove u Bosni i Hercegovini prema suvremenim kriterijima, dr. Miljenko Belić bio je prvi rektor. Službu rektora obavljao je do 1972. god. Uz to, u godinama od 1969. do 1975., te od 1978. do 1981. i od 1989. do 1992. god. predavao je pretežito filozofske, a u nekim godinama i druge discipline i bio duhovnik bogoslovima.³

Dr. Belić je bio vrstan i jasan profesor, na čemu su mu njegovi studenti iskreno zahvalni, dubok mislilac, jedan od najuglednijih suvremenih metafizičara među Hrvatima, a i u svijetu cijenjen i uvažavan. Intenzivno se je bavio proučavanjem kako antičke Aristotelove tako i filozofije sv. Tome Akvinskog, sv. Bonaventure i Duns Scota, te pažljivo pratio razvoj suvremene misli. Zapaženi su njegovi brojni nastupi na znanstvenim skupovima kod nas i u inozemstvu i doprinosi osvjetljavanju raznih filozofskih problema, u prvom redu metafizičkih. Od bogatog spisateljskog opusa izdvajamo knjige *Čovjek i kršćanstvo* (Zagreb, 1967.), *Metafizička antropologija* (Zagreb, 1993., drugo popravljeno izdanje 1995.), *Ontologija* (Zagreb, 2007.). Svojim vrijednim studijama i člancima zastupljen je u brojnim zbornim djelima i časopisima, na hrvatskom i na stranim jezicima. U povodu njegove 75. obljetnice života tiskan je njemu u čast zbornik radova s naslovom *Ljepota istine* (Zagreb, 1996.), a iskreno vjerujemo da tek dolazi vrijeme kad će njegovo filozofsko djelo, zajedno s njegovim uzornim svećeničkim i redovničkim likom, biti temeljitije i objektivnije proučavano i vrednovano.⁴ Vrhbosanska katolička bogoslovija u Sarajevu izražava mu kao rektoru, profesoru i duhovniku veliku zahvalnost.

³ O dr. Miljenku Beliću usp. *isto*, str. 113-114, 427-429.

⁴ Dosad najobuhvatnija bibliografija o. Miljenka Belića objavljena je u zborniku *Ljepota istine* (str. 9-15), koju zacijelo treba dopuniti kasnije objavljenim radovima.

Stjepan Kuzmić (1949.-2008.)

Kao najmlađi od trojice isusovaca, bivših djelatnika na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji, koje ovdje komemoriramo, Stjepan Kuzmić, preminuo je nakon duge i teške bolesti 14. lipnja 2008. Na Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji djelovao je samo akad. god. 1992./1993. kao duhovnik bogoslova i profesor duhovnog bogoslovlja. No, i u tom kratkom razdoblju o. Kuzmić uspio je ostaviti duboki trag u ovoj Stadlerovoj ustanovi, koja je spomenute godine započela svoje nezaboravno ratno izbjegličko prebivanje u Bolu na otoku Braču, u samostanu dominikanaca, kojima i ovom prigodom izražavamo duboku zahvalnost za velikodušno gostoprimitstvo tijekom četiri akademske godine.

Stjepan Kuzmić rođen je 16. svibnja 1949. u mjestu Luč u Baranji. Gimnaziju je pohađao na Šalati u Zagrebu, a u Hrvatsku provinciju Družbe Isusove stupio 30. srpnja 1966. Filozofiju i teologiju završio je na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove na Jordanovcu u Zagrebu te je 26. lipnja 1977. zaređen za svećenika. Na postdiplomskom studiju na Gregorijani u Rimu postigao je 1980. god. magisterij iz duhovnog bogoslovlja.

Osim duhovničkog i profesorskog djelovanja na Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji, koje je trajalo kratko, o. Kuzmić je obnašao u Hrvatskoj provinciji Družbe Isusove službe duhovnika na Fratrovcu u Zagrebu, superiora u Osijeku, zatim po povratku iz Bola ponovno na Fratrovcu službu i duhovnika i ekonoma.⁵ Više godina bio je nacionalni tajnik Apostolata molitve, traženi voditelj duhovnih vježbi i obnova, promicatelj duhovnih zvanja kroz organiziranje susreta dječaka, te neumorni pučki misionar među Hrvatima katolicima u domovini i u inozemstvu. Sve to, uz brojne pisane članke, uglavnom duhovnog karaktera, objavljene pretežito u *Glasniku Srca Isusova i Marijina*, odražava čovjeka i svećenika, koji prema dobivenom daru, kao i svi drugi Kristovi sljedbenici, sudjeluje u izgradnji Kristova kraljevstva. Iskreno hvala i njemu na evandeoskom svjedočanstvu i izgrađujućem doprinosu.

Marko Josipović

---

⁵ Za većinu podataka o Stjepanu Kuzmiću iz vremena prije djelovanja na Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji, vidi: Pero SUDAR - Franjo TOPIĆ - Tomo VUKŠIĆ (ur.), *Vrhbosanska katolička bogoslovija 1890.-1990.*, str. 455-456